

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาสภาพการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง ใน จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ต่อไปนี้

3.1.1 วิธีการสังเกต โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตสภาพการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

3.1.2 วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์บุคลากรทุกคนใน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

3.1.3 ศึกษาปริมาณและอัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น ด้วยวิธีการชั่งน้ำหนัก มูลฝอยติดเชื้อรวมที่เกิดขึ้นในแต่ละวันจากทุกแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อในโรงพยาบาล

3.2 ประชากรศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ โรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียงทั้งหมด ในจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ. 2538) รวมจำนวน 7 แห่ง ได้แก่

3.2.1	โรงพยาบาลน้ำพอง	อำเภอ น้ำพอง
3.2.2	โรงพยาบาลอุบลรัตน์	อำเภอ อุบลรัตน์
3.2.3	โรงพยาบาลหนองเรือ	อำเภอ หนองเรือ
3.2.4	โรงพยาบาลภูเวียง	อำเภอ ภูเวียง
3.2.5	โรงพยาบาลสีชมพู	อำเภอ สีชมพู
3.2.6	โรงพยาบาลมัญจาคีรี	อำเภอ มัญจาคีรี
3.2.7	โรงพยาบาลหนองสองห้อง	อำเภอ หนองสองห้อง

3.3 ข้อมูลที่ศึกษา

ข้อมูลที่ศึกษา คือ

3.3.1 สภาพการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง ประกอบด้วย

- 1.) การแยกเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ ณ แหล่งกำเนิด
- 2.) การบำบัดเบื้องต้นหรือการทำลายเชื้อเบื้องต้น
- 3.) การเก็บรวบรวม กักเก็บ และการลำเลียงมูลฝอยติดเชื้อภายในโรงพยาบาล
- 4.) การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อภายในโรงพยาบาล

3.3.2 ปริมาณของมูลฝอยติดเชื้อ มีหน่วยเป็นกิโลกรัมต่อวัน และอัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อ มีหน่วยเป็นกิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน โดยใช้คำจำกัดความมูลฝอยติดเชื้อตามคำจำกัดความของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2538

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพความเป็นจริงของการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียงในจังหวัดขอนแก่น คือ แบบสังเกตและแบบสอบถาม ซึ่งสังเกตและสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้วัดปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ คือ เครื่องชั่งน้ำหนักมาตรฐานขนาด 20 กิโลกรัมซึ่งผ่านการตรวจสอบและรับรองจากกรมการค้าภายใน และตรวจสอบด้วยค้อนน้ำหนักมาตรฐานก่อนทำการชั่งน้ำหนักทุกครั้ง รวมทั้งอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ เช่น ถุงมือยางชนิดหนา รองเท้าบูท ชุดคลุมกันเปื้อน ผ้าปิดปากปิดจมูก

3.4.3 เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน 2 ขั้นตอน ได้แก่

3.5.1 ขั้นตอนติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1.) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 30 เตียงทั้ง 7 แห่งในจังหวัดขอนแก่น

2.) เรียนพบผู้อำนวยการโรงพยาบาล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และพบหัวหน้าหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ได้แก่ ฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายชันสูตรสาครณสุข ฝ่ายทันตสาครณสุข ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ และฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อชี้แจงรายละเอียดให้ทราบ

3.5.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1.) ใช้แบบสังเกต สังเกตสภาพการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในโรงพยาบาล ใช้ระยะเวลาในการสังเกตโรงพยาบาลละ 7 วันติดต่อกัน โดยไม่มีการแจ้งให้ทางโรงพยาบาลทราบล่วงหน้าว่าทำการสังเกตในวันและเวลาใด (รายละเอียดของแบบสังเกตอยู่ในภาคผนวก ก) สำหรับจุดที่ทำการสังเกตได้แก่

(1) ฝ่ายการพยาบาล ประกอบด้วย

- งานผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉิน (OPD/ER) ได้แก่ ห้องตรวจโรค และห้องฉุกเฉิน
- งานห้องคลอด (LR) ได้แก่ ห้องคลอด และห้องพักฟื้นหลังคลอด
- งานห้องผ่าตัด (OR) ได้แก่ห้องผ่าตัด
- งานผู้ป่วยใน (IPD) ได้แก่หอผู้ป่วยหญิง หอผู้ป่วยชาย และตึกสงฆ์

(2) ฝ่ายชันสูตรสาครณสุข ได้แก่ ห้องปฏิบัติการชันสูตรโรค

(3) ฝ่ายทันตสาครณสุข ได้แก่ ห้องทันตกรรม

(4) ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ห้องวางแผนครอบครัว

และห้องฉีดวัคซีน

(5) ฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค ได้แก่ เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ

2.) ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์บุคลากรทุกคนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (รายละเอียดของแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก ข) โดยแบ่งบุคลากรออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

(1) บุคลากรที่มีหน้าที่ให้บริการทางการแพทย์และสาครณสุข คือ

- ฝ่ายการพยาบาล ได้แก่
- งานผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉิน(OPD/ER)

- งานห้องคลอด(LR)
- งานห้องผ่าตัด(OR)
- งานผู้ป่วยใน(IPD)
- ฝ่ายชั้นสูตรสาธารณสุข
- ฝ่ายทันตสาธารณสุข
- ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ

(2) คนงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ หรือคนงานทำความสะอาดประจำหอผู้ป่วย/หน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

(3) หัวหน้าหน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเตาเผามูลฝอย และการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ คือ หัวหน้าฝ่ายสุขาภิบาลและป้องกันโรค หรือหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป

(4) คนงานที่มีหน้าที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

3.5.3 หาปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ โดยชั่งน้ำหนักมูลฝอยติดเชื้อรวมที่เกิดขึ้นจากทุกแหล่งกำเนิดในโรงพยาบาลทุกวันติดต่อกันเป็นระยะเวลา 31 วัน โดยประสานงานกับคนงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อของหอผู้ป่วย/หน่วยงานให้นำมูลฝอยติดเชื้อมาส่งให้ชั่งน้ำหนักตามเวลาที่กำหนด

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 นำแบบสังเกตของแต่ละโรงพยาบาลมาวิเคราะห์สภาพการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

3.6.2 นำแบบสอบถามของแต่ละโรงพยาบาลมาวิเคราะห์สภาพการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ โดยแจกแจงค่าความถี่ จำนวนค่าร้อยละ และค่าสถิติอื่น ๆ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel

3.6.3 นำข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อของแต่ละโรงพยาบาลมาคำนวณ

1.) หาปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นเฉลี่ยต่อวัน (หน่วย : กิโลกรัมต่อวัน)

สูตรการหาค่าเฉลี่ยของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อต่อวันของแต่ละโรงพยาบาล

$$\mu = \frac{\sum X_i}{N}$$

เมื่อ μ	คือค่าเฉลี่ยของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อต่อวันของแต่ละโรงพยาบาล มีหน่วยเป็นกิโลกรัมต่อวัน
ΣX_i	คือผลรวมของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ มีหน่วยเป็นกิโลกรัม
N	คือจำนวนข้อมูลทั้งหมด ในที่นี้คือ 31 วันของการศึกษา ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อของแต่ละโรงพยาบาล

2.) หาอัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อ (หน่วย : กิโลกรัมต่อเตียงต่อวัน)

สูตรการหาอัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อของแต่ละโรงพยาบาล

$$R = \frac{\mu}{B}$$

เมื่อ R	คืออัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อของแต่ละโรงพยาบาล
μ	คือค่าเฉลี่ยของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อต่อวันของแต่ละโรงพยาบาล มีหน่วยเป็นกิโลกรัมต่อวัน
B	คือจำนวนเตียงที่ผู้ป่วยถือครองในขณะที่ทำการศึกษา ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อของแต่ละโรงพยาบาล

3.7 สถานที่ทำการวิจัย

สถานที่ในการศึกษารั้งนี้ คือ โรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 7 แห่งดังกล่าวข้างต้น และวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล เขียนรายงานการศึกษา ณ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น